

Nikdy by mně nenapadlo, že budu studovat a že jednou budu farářem ~~Kalum~~
naší církve. Od dětství se předokládalo, že budu domkařem, chalupníkem, ~~Láván~~
 v roztroušené dědince Roženecké Paseky, která vlastně ani dědinou nebyla,
 jak za chvíli podrobněji uvedu. V rodině jsem byl poslední dítko,
 poslední ze 4. Nejstarší bratříček zemřel brzy po narození, Vincínek,
 asi na psotník, jak se to tehdy šmahem uvádělo. Druhý bratříček, Jobíšek,
 zemřel ~~zamírá~~ asi ve 3 letech, pravděpodobně na nějaký záškrty. Na Paseky
 lékař ještě za mých časů, nikdy nepřišel. Léčili jsme se sami, pacient
 to bud vyřízel, nebo umřel. Ještě v rovečném jsem matrikách s hrázou četl,
 kolik dětí zemřelo, diagnostika: ~~xxkxkxkxkxkxkxkx~~ Psotník. U starých lidí zase
 byla obvyklá diagnostika: Šešlost věkem, Marasmus senilis. Nanejvýš ještě
 souchotiny. A to v rovečném lékař byl R. Paseky patřily pod obvodního
 lékaře v Jimramově, případně se později vyhledal doktor v Novém Městě,
 okresním městě. Ale jít „k doktorovi“, to byl luxus. Když už bylo nějak
 zle, ordinovala lékárnice v Jimramově. Pamatuji se, že to byla žena moudrá.
 Třetí z mých sourozenců byla Emilie, o 8 let starší než já. Já jsem se
 narodil r. 1906, ubohé vyžlátko, o kterém paní mámy na Pasekách bez ostychu
 říkaly: Ten umře, toho nevychováte. Navzdory proroctvím paseckých paní mám
 jsem přece jen neumřel. Výzle jsem byl, to zas ty babky měly pravdu.
 Když jsem tedy přece jen jakž takž vyrostl, byl jsem jediný kluk v rodině
 a tím pádem automaticky jsem měl převzít ~~xxkxkx~~ chalupu s kravičkami,
 hospodařit, pracovat na tkalcovském stavu, a ovšem dělat dřevaře. To všechno
 jsem také začal dělat, po vychopení nově otevřené městanské školy v Jim-
 ramově jsem byl rok doma ~~xxkxkx~~ a zaučoval se do hospodaření. Ne že by mě
 to zvláště bavilo, ale patřilo to k venkovskému rádu. Leccos z toho bych
 dokázal ještě dnes, pokud by síly stačily.

Ale musím se vrátit k těm našim Pasekám. Těch Pasek je v okolí víc,
 troje: Jen Paseky, to je jen několik ~~xxkxkx~~ chalup blízko horytna, Jimra-
 movské ~~xxkxkx~~ Paseky /na rozlišení habunka/ a ty naše Roženecké Paseky.

Poznámka: Paseky jsou obdobou německého - rode, kterých je v Německu také
 hoděn.

O Rož. Pasekách se píše ve Vlastivědě moravské, že je to osada pozdní
 lesní kolonisace, jež si zachávala svůj horský ráz, jsou roztroušena po
 stráních na obou stranách silnice z N. Města do Jimramova, délce 2 km
 v nadmořské výši 670-735 m. My ~~xxkxkxkx~~ bydlili na tom horním konci, ~~xxkxkxkx~~ až ~~xxkxkxkx~~

Jsou nejmíledší osadou novoměstského okresu. Povstaly na zalesněném
 výběžku uzemí, příslušejícího pod správu rychtáře míchovského/Sobotkové/.
 Když byla na pasece na novoměstské straně kopce založena osada Koníkov
 /~~xxkxkxkxkxkxkxkx~~/ Jstav slechticen/, rozhodl majitel roženecké strany
 kopce Arnošt Matyáš svob. pán Mitrovský z ~~xxkxkxkxkxkxkxkx~~ Nemyšle, že
 také neosází vymýcený zdejší les. Dal rozměřiti „paseky za Míchovem“,,
 na délce po 8 měřicích a prodal je 1.10.1734 po 10 zl hotově s povinností
 platit místo činže a roboty ročně 10 zl ve čtvrtletních splátkách.
 Prvních osadníků bylo 12. Když přibývalo paseky dalším kácením lesa, bylo
 prodáno r. 1769 opět 9 dílců. Tyto dílce byly již také větší, a proto byl
 větší i roční plat, tak na př. při 18 měřicích 10 zl hotově a roční plat x
 20 zl po 5 zl čtvrtletně. Samostatnou obcí se snad stala teprve r. 1802, ~~xxkxkxkx~~
 kdy dostala vlastní pečet: ve znakovém poli 7 jehlachnatých stromů/les/
 s miliřem a zabodnutou radlicí a nad tím nápis OBEC PASSECKA 1802.

Mezi těmi 21. prvními osadníky Stehlík nebyl. Ten se vyskytuje na pasekách
 koníkovských/zá kopcem/ se jménem Jan Stehlík, č. 10, 22 měřic. Některý
 člen rodiny Stehlíků koupil tu naši chalupu na Rož. Pasekách č. 20. ~~xxkxkxkx~~
 Za mého mládí jsme tedy byli my v R. Pasekách č. 20, jeden Stehlík na
 dolním Koníkově, trochu větší usedlost s 1 koněm, a jeden na horním
 Koníkově, s malým hospodářstvím, vyučený stolař. - V tomtéž místopisu
 se dočtete, že po vyhlášení tolerančního patentu se přihlásilo r. 1782 ~~xxkxkxkx~~
 k helvet. významí 16 rodin se 107 příslušníky/71 dosp. a 56 dětí do 8 let/.
 V r. 1788 bylo ev. rodin 13:8 chalupnických a 5 podružských. Připojeni byli
 k církvi v Jimramově. Pro chudobu se tu vyskytly případy pohřoření
 mrtvých na vlastním poli.

Na Pasekách tomu nebylo jinak.

Při josef. organisaci škol byla sice osada, Paseky i Koníkov, přiškolena ke Lhotě - asi 1 hodinu cesty přes lesy vzdálené -, ale děti zůstávaly bez vyučování. Ještě v letech 1870 to vypadalo se školou bídne. Tatínek se narodil r. 1864 a vypočítal jsem, že celkem chodil do školy necelých 2 roky. Ale dobré četl, psal švabachem - a to velmi rád - , rád zpíval. Maminka se narodila r. 1870 v Bloni u Veselí, ta chodila do školy více, byla velká čtenářka.

Paseky s Koníkem i s Míchovem vytvořili pak v hroznými potížemi obecnou církevní jednotřídku ve Věcově, při silnici do Jimramova, docházel tam učitelský pomocník v Jimramova po 8 dní v měsíci od r. 1824. ~~učitelský pomocník z Jimramova.~~

Všude byla nesmírná chudoba, jen dříví nebyl nedostatek.

Ještě k náb.vyznání na Pasekách podle Místopisu: V r. 1810 bylo na Pasekách 25 ev.dětí, 12 dětí kat.

Francouzské vojsko r. 1805, neuroda 1804, 1805, 1816 a 1817/sníh tu roztál až v polovici června, pochopitelně zatěžovav život lidí.

~~Nejvíce~~ Živelní pohromy jsou zde pravidelným hostem. Tak v posledním dvacítiletí odnesla r. 1921 průtrž mračen ornicí až na kamenný spodek, v r. 1926 vyhynula žita, r. 1929 byly neobyčejné mrazy, při nichž mrzla lesní zvěř, 1930 zničila sněhová bouře celé lesní parcely i mnoho ovocných stromů, 1931 vyhynuly všechny ozimy, 1932 a 1933 sucha a katastrofální pokles cen zemědělských výrobků.

Silnice z N. Města do Jimramova, která vede přes Paseky a Věcov, bývala v zimě průjezdná jen na saních, lidé si dělali stezky, jak to šlo, zpravidla mimo silnici. My děti, když jsme chodívali do Věcova do školy, jsme si to vždycky namířily, kudy to šlo. Z Míchova do Věcova to bylo ještě horší.

Od jara až do pozdního podzimu všichni chodívali bosí, děti i dospělí. Když se šlo do kostela do Jimramova nebo do N. Města, obouvaly se boty až před městem, jinak se nosívaly přes rameno svázané. Bata tehdy ještě nebyl, boty byly dráhé, dávaly se šít u některého známého řevce.

Stravování bylo jednoduché, co dala chudá půda. Především to byly brambory, „zemský jabka“. Ty byly na stole ráno, v poledne i večer. Bud na lcupačku, se zelnou polévkou, bramborové placky/pečáčky/pečené na plotně a v trcubě, mnoho mrkve, řepa bílá ve formě kaše, a ovsem škubánky. Kroupková kaše, ~~kruhy~~ krcupy, které jsme si zvlášť za války, sami dělali ve stoupě. V létě houbou/Chlebem se šetřilo, bylo ho málo. Sami jsme si ho pekli v pekárni, nejdřív se zadělalo těsto v díži, někdy důkladně promísilo, následaly se bochníky, u nás zpravidla 5 - 7, na malý lopatě se zasunuly do vytopené pece, po upečení se zase lopatou vytáhly z pece. Jak chutnal ten domácí chléb! Když ztvrdl, pak se rozpařoval. Do školy - skoro na celý den, jsem dostával krajíc chleba.

Jinak tu bylo kyselé mléko, sladké se šetřilo, sbírala se smetana na tloučení másla, později jsme už měli odstředivku. Dnes se ještě pamatuju, jak jsem o vánocích ráno točil klikou odstředivky a při tom se učil hebrejská slovíčka. Máslo, tvarch se prodávaly. To byl pro maminku jediný zdroj příjmů každý týden. Při tom chudinky kravičky v létě, když musily tahat, moc nedojily. Taky ne, když čekaly telátka. Máslo se „stloukalo“, ve vysoké maselnici. Co jsem se tlukem natloukl, než se objevilo máslo. Každý byl nějakou chvíli zapřažen. Ale pak bylo také podmaslí, a to bylo zpestření jednotvárného jídelníčku. Vlášť když v něm člověk našel taky nějakou malou hrcudečku másla.

Původně se jedlo z jedné mísy, která byla v prostředu stolu. Když už jsem byl večer unavený, dělával jsem od mísy cestičku, začež jsem byl ovšem hubován. Později už sestra zavedla talíře a „cestičky“, nebyly. Ale na tu mísu uprostřed stolu se ještě dobře pamatuju.

Když jsme my děti byli trochu starší, chodívali jsme do kostela 3 a jeden zůstával doma. Po uklidu si četli a rostily kázání na přeslunou neděli.

Neděle jsme zpívali. Když jsme dva Blanerovy kancionály, jeden byl v kostele na lavici, kde jsme obvykle sedávali, druhý byl v kostele na lavici, kde jsme obvykle sedávali, druhý byl v kostele na lavici, kde jsme obvykle sedávali,

Jak jsme se tehdy kurýrovali.

Napsal jsem už, že lékař na Paseky nejezdil. Léčili jsme se sami. Na kašel se vařil čaj z černého bezu, kterého jsme měli nasušeno vždycky velkou zásobu. Za oknem bývaly květináče - vedle jiných květin - s mořskou cibulí. Její dužnaté listy se přikládaly na menší poranění, o která nebyvala nouze. Jaký je přesný název „mořské cibule“, to dodnes nevím. Anginu a chřipku jsem poznal teprve za svého studijního pobytu ve Strasburku. Ve Francii. Strasburkem teče říčka Ille, blízko valí své vody Rýn. Není to moc zdravý kraj a s anginou a chřipkou se tam setká každý. - Od toho strasburského pobytu jsem už pak míval obojí, anginu i chřipku často. Na Pasekách pak jsme měli univerzální lék a to byla „smola“. Byla to pryskyřice s x mladých kmenů smrkových. Na to se dbalo, aby byla čistá, měkká. Každé poranění, nehnízavé či hnissavé a těch bývalo dost, nezapomínejte, že jsme chodili od jara do pozdního podzimu bosí - se zalepilo touto pryskyřicí „smolou“, ovázalo a poranění se za nějaký den bezvadně zahojilo.

Dvakrát, co se pamatuju, přece jen doktor na Paseky přijel. Vždycky tragickým případům. Mladý Petr Bučáček, z přísně katolické rodiny, velice šikovný mladík, se zamiloval, a to šíleně, do Mařky Černé z Koníkova, vlažné evangeličky. Petrovy rodiče nechtěli o té známosti ani slyšet. Milenci se tedy dohodli, že společně skončí sebevraždou.

Petr chtěl, aby skončili v Zuberském rybníku, temném rybníku v hlubokých lesích. Mařce se však do studené vody nechtělo. Petr tedy pořídil si opřel o krk a palcem bosé nohy stiskl spoušt. Těžce se zranil, ale na místě nezabil. Rychle jeli pro doktora, ten průstřel vyčistil, Petr se nějaký týden zle trápil, až pak milosrdná smrt ukončila jeho utrpení. Mařka se asi za 3 roky vdala.

Druhá příhoda souvisela se žentourem. Vy starší si snad ještě ženturu pamatujete. Mlátilo se jimi obilí později v každé chapupě. Před tím se celou zimu mlátilo cepy. Ještě máme dva pěkné cepy v Sedlištích. U žentouru byla navrchu litinová deska, do které byla zasazena ojnice, ke které se zapráhly koně nebo krávy. Chodily kolem dokola a převodové zuby na okraji té litinové desky uváděly do patřičného pohybu, dost rychlého, soukolí na čepu pod deskou. Na mazání kolomazí celého soukolí byly v té horní litinové desce otvory. Mazalo se ovšem, když žentour byl v klidu, když stál. Kozverná mládež ovšem se ráda vozila na točící se té horní desce. Jeden z našich kamarádů, Holec, taky se takto vozil, nedal pozor a strčil nohu do otvoru za jízdy a těžká litinová deska mu doslova rozdrtila nohu pod samým kolenem. Přivolaný lékař mohl ovšem jen ošetřit pahýl. Později jsem ho vídal s dřevěnnou nohou, státného mladíka, který se vyučil krejčím. Tam to tedy dopadlo poměrně ještě slušně. - Tak to jsou ty dvě návštěvy lékaře na Pasekách.

Duchovní život.

Paseky byly, jak jsem už uvedl, na půl cestě mezi Jimramovem a N. Městem. Patřily a patří dosud i s Koníkovem do Jimramova. Stejně daleko byl ještě sbor v Dankovicích, kde je dosud zachována toleranční modlitebna se všemi omezeními kтерé toleranční patent ukládal. Budova podobná kůlně, na okraji města nebo vesnice, nikoli uprostřed, bez věže, bez zvonů, bez varhan. Vchod z polí, nez města nebo z vesnice. Modlitebna v Dankovicích má všechny tyto znaky - až na varhany - je zděná. Původní byla dřevěná. Když píšu o blízkých sborech, byl tu - a je - sbor ve Sněžném, tehdy Německém.

My jsme chodívali do Jimramova, řídčejí do N. Města. Od čís. patentu r. 180L měla i jimramovská modlitebna už věž a zvony a varhany.

Když jsme my děti byli trochu starsí, chodívali jsme do kostela 3 a jeden zůstával doma. Po uklidu si četl z Postily kázání na příslušnou neděli.

Hodně jsme zpívali. Měli jsme dva Elsnerovy kancionály, jeden býval doma, druhý byl v kostele na lavici, kde jsme obvykle sedávali. sedely zvlášť

Muži sedávali zvlášť ve svých lavicích, ženy též zvlášť. Tento řád se v Jimramově zchovává více máně pořád. Jen na kruchtách, galerích, se tento řád už nedodržuje. Já jsem tedy sedával vždycky s tatínkem v pasecké lavici, nikdy s maminkou.

Bohoslužby bývaly dvojemi: raní v 8 hodin, trochu krátké, Velká - v 10 hodin, poněkud delší. V kostele se netopilo, až hodně později, a tak bylo v zimě občas slyšet klapot bot, ne nějak důkladných, které se většinou nosily. Dospělí mužové „pantáti“, nosívali boty s holinkami, to byl jaksi odznak důstojenství mužů. Ženy zase v zimě nosívaly různé druhy papučů. Kázání byla dlouhá, promrzlé jsme bývali všichni. Nezapomene, jsme na Vysočině. - Obzvláštní přízni se těšíval Stědrý večer, v prostřed kostela svítil malý svícen opatřený svíčkami, ale na velký kostel zdaleka nestacil. Pan farýář míval na kazatelně dvě petrolejové lampy, jinak mládež - dětí bývalo v kostele ten večer nejvíce - si koupila před kostelem za krejcar svíčku, rozžádla a postavila na lavici. Pohled to byl pěkný. Ze se při tom dělala i různá pestva, rozumí se samo sebou. Jeden se pokusel druhému sfouknout svíčku, mimoto k radosti kostelníka si kluci za další krejcare koupili před bohoslužbami kornout burských oříšků a při dlouhém kázání je loupali, slupky ovšem nenápadně házeli na cihlovou podlahu, kterou kostel měl. Kostelník měl do půl noci co uklízet.

Tatínek byl presbyterem za Paseky. K jeho ukolům patřilo vybírat salár, když jsem byl větší chodíval jsem salár vybírat já a zapisovat do knížky, salární knížky. Salár byl předepsán podle výměry pozemků toho kterého salárníka. Jak, podle jakých měřítek, platili ti, kteří pozemky neměli, učitelé, uředníci - nebylo jich mnoho - to nevím. Asi to byl salár dobrovozný.

Mnoho se zpívalo. Pamatujte, že tehdy ~~ukázka~~ nebyla televize, nebylo radio. Na vesnici nechodily a nečetly se noviny. Naši odebírali Českomoravskou jednotu, evangelický populární měsíčník, který vydával senior Fr. Ženatý. A ovšem kalendář „Orloj...“ ~~Fxxkírxxkí~~ fakty církevní.

A tak bylo na zpěv času dost. Tatínek měl pěkný tenor, rád zpíval, zvlášt v zimě za stavem, pokud dílo, to jest osnova a soutek nezlobily. Maminka měla pěkný soprán, dopovázela tašinku, když sedala u špulíče a soukala cívky z přaden.

V neděli po obědě se pravidelně zpívalo, byl to jakýsi nešpor. Zpívalo se, to v neděli, z Elznerova kencionálu. Pro kluka to byly písň moc dlouhé, některé třeba přes 20 slok. A když v zimě kolem oken už jezdili kamarádi-kluci na lyžích či na sánkách, tak už mně přecházela trpělivost.

Jinak se zpívalo hodně ze zpěvníku „Písň cestou života“. Jinak se zpívalo hodně ze zpěvníku „Lyra Sionská...“. Sešel jsem se s mnohými těmito prostými písničkami v originále později ve Skotsku. Zpívaly se tam v tzv., „Home mission“. Byla to shromázdění mimo chrám, prostá, lidová. Často jsem tam chodíval. Taková domácí, lidová misie. - Ve Skotsku jsem pravidelně chodíval dvakrát za neděli ~~na~~ na bohoslužby, často třikrát. První bývaly v 11 hod. druhé odpoledne, takové ty Home mission večer.

Hodně písniček, zvlát z Písni cestou života, znám ještě z paměti, tak jako některé žalmy. V noci, když nemohu třeba dobré spát, si je v duchu připomínám. Proto jsem v biblických hodinách, jak si některí ještě pamatují, často doporučoval, aby se bratři a sestry naučili zvlášt výrazné žalmy či písň, které je osloivily, naučili z paměti.

Ještě zpět k Jimramovu. Na Pasekách obecní knihovna nebyla, ale Občanská záložna v Jimramově měla obsáhlou a dobré vybranou knihovnu, ze které si nejen Jimramov, ale celé okolí knížky vypůjčovalo. Nesta Na starosti ji měl učetní záložny, br. Chvojka, evangeličák, na kterého dodnes vděčně vzpomínám. Nejen půjčoval, ale také dobré a vhodně čtenářům poradil. Patřil jsem k jeho stálým zákazníkům. Na čtení ovšem zvlášt v léte moc času nebylo. Leckterou knížku jsem přečetl tajně na seníku u malého okénka, tajně, aby o mně naši nevěděli.

První rok, mís. v ří. - Spoznával, sláslá rok

Na hřbitově dárku pojmenoval. a odložil zdejším. Vlčí Emíl Šlechtík.